

که هر یک به چابها و تجدیدنظرهای متعدد رسیده‌اند، به کلی خالی از نقص و غلط و بدون تعارض سلیقه‌ی نمی‌تواند باشد. از مهمترین اصولی که از مقولات اساسی در فرهنگ‌نویسی به شمار است و لازم است در تألیف فرهنگ‌های دوزبانه مورد توجه قرار گیرد و روش‌مندان رعایت گردد، برابردهی و برابریابی اصطلاحات و واژه‌هاست به جای تعریف لغوی که در این فرهنگ بیشتر به نظر می‌آید. تعریف قاموسی در شناخت و ادراک مراتب معنایی و تطبیق معانی برای غیر اهل زبان ارزشی چندانی ندارد و در ترجمه هم کارآمد نیست.

از وجوه امتیاز و اعتبار فرهنگ چینی به فارسی آوانویسی‌های دقیق و علمی آن است که حتی آن را در میان فرهنگ‌های دوزبانه چینی به سایر زبان‌های زنده دنیا شاخص و ممتاز گردانیده است. آوانویسی به روش پین-ین Pin-yin انجام گرفته که از بین سایر روش‌های بین‌المللی آوانویسی چینی (مانند روش (Wale-Giles) اکنون علم‌ترین و متداول‌ترین آنهاست. آوا نویسی چینی براساس تلفظ زبان معیار ماندارین (Mandarian) به الفبای فونتیک، با توجه به خصلت هجایی زبان چینی و وجود واکه‌ها و همخوانی‌های مرکب و چند ترکیبی و نیز اختلاف لهجه‌های چینی از مسائل بسیار دقیق و حائز اهمیت در فرهنگ‌نامه‌نویسی چینی است و در این زمینه کاردانی و تخصص از ضروریات است. آوانویسی فرهنگ چینی به فارسی چندبار و در چند مرحله به وسیله زبان‌شناسان و متخصصان برجسته آوانویسی در انستیتو زبان‌های پکن یازبینی و بررسی شده است.

برای آگاهی بیشتر از این فرهنگ و نیز تاریخچه تدوین فرهنگ‌های چینی - فارسی رجوع شود به: مظفر بختیار، «فرهنگ چینی به فارسی»، کلک، شماره ۸۹-۹۳ (مرداد - آذر ۱۳۷۶) ص ۷۴۱-۷۴۸.

همان‌طور که اشاره شد، تألیف و چاپ این فرهنگ بزرگ با همکاری دانشگاهی و پژوهشی دانشگاه تهران و دانشگاه پکن انجام گرفته است. مؤلفان فرهنگ از استادان بخش زبان و ادبیات فارسی دانشکده خاورشناسی دانشگاه پکن و نیز چند نفر از فارسی‌دانان فارغ‌التحصیل دانشگاه پکن هستند که از طرف بخش فارسی دعوت به همکاری شده بودند. هر یک از مؤلفان جداگانه یک تا چند حرف مستقل را تدوین کرده و پروفسور زین یان شن (Zeng Yan sheng) استاد و رئیس بخش زبان و ادبیات فارسی و رئیس هیأت تحریریه فرهنگ با کوشش و پشتکاری تحسین برانگیز بر کارهای تألیف و چاپ نظارت داشته و آن را برنامه‌ریزی و هماهنگ کرده است.

به همین ترتیب استادان و ویراستاران ایرانی هر یک جداگانه ویرایش بخش‌های مستقلی را عهده‌دار بوده‌اند. همه مواد فارسی توسط مؤسسه لغتنامه دهخدا یازبینی نهایی شده است. نام مؤلفان و ویراستاران هر بخش در سرآغاز فرهنگ آمده است و حدود مسئولیت علمی هر یک مشخص شده است.

چند پیوست و ضمیمه نیز درباره نام کشورهای جهان و راهنمای استفاده از فرهنگ و کوتاه نوشتها و علامتهای اختصاری بعداً از طرف مؤلفان چینی به کتاب افزوده شده که به نظر ویراستاران و همکاران ایرانی نرسیده و مسئولیتی در ویرایش و تدوین آن نداشته‌اند.

فرهنگ چینی به فارسی در حدود هفت هزار ماده و هفتاد هزار مدخل دارد و حجم آن به سه میلیون و نیم کلمه در ۱۴۷۲ صفحه رحلی می‌رسد. مسلماً در چنین اثری پر حجم و بزرگ موارد اشتباه و نقصان و موجبات بروز اختلاف سلیقه بین اهل نظر وجود دارد و البته هیچ فرهنگ لغت، حتی فرهنگ‌های معتبر و متداول جهانی

تألیف و چاپ فرهنگ چینی به فارسی با همکاری پژوهشی دانشگاه تهران و دانشگاه پکن انجام گرفته است. قرارداد این همکاری دانشگاهی و پژوهشی در تیر ماه سال ۱۳۶۷ بین دانشگاه تهران و دانشگاه پکن و مؤسسه انتشاراتی شانگ‌وو که بزرگترین مرکز انتشاراتی و فرهنگ‌نامه‌پردازی در چین است به امضاء رسید. کار تألیف و تدوین فرهنگ چینی به فارسی با همکاری استادان چینی و ایرانی در سال ۱۳۷۲ پایان یافت و پس از نه سال همکاری مستمر علمی و اجرایی در نوروز ۱۳۷۶ از چاپ در آمد.

کسانی که ضمن آشنایی با چند زبان خارجی اندکی با اصول ساختار ظرفیتهای معنایی و کاربردی چینی آگاه باشند بر این نکته انتقادات خواهند داشت که به علت ساختار کاملاً مستقل زبان چینی از زبان فارسی و بسیاری از زبان‌های زنده جهان، فرهنگ‌نویسی دوزبانه چینی ویژگیها و مسائلی خاص و متفاوت با فرهنگ‌نویسی در زبان‌های دیگر دارد. آهنگین بودن زبان چینی که تکیه و آهنگ کلام در تمایز وجوه مراتب معنی و درجات دلالت نقش عمده و تأثیر عاطفی موسیقایی دارد، توأم با حس آمیزی خط اندیشه‌نگار چینی، که تصویر و نمای معنی را در ذهن مجسم می‌کند، ظرافتهایی در نوشتار به این زبان می‌بخشد که در بسیاری از موارد انتقال این معانی در حد و رسم متعارف تعریفات قاموسی نمی‌گنجد.

توجه به این موانع و مشکلات که در فرهنگ‌نگاری روشمند و علمی دوزبانه چینی در سطح جهانی وجود دارد، اهمیت و ارزش تدوین و تألیف فرهنگ چینی به فارسی و توفیق نسبی پدیدآورندگان آن را بهتر مشخص و نمایان می‌سازد.

فرهنگ چینی به فارسی

کتاب سال ۱۳۷۷

فرهنگ چینی به فارسی

به کوشش مؤسسه لغت نامه دهخدا (وابسته به دانشگاه تهران) و مرکز پژوهشهای

فرهنگ ایران در دانشگاه پکن

پکن: مؤسسه انتشارات شانگ وو، ۱۹۹۷

رحلی، ۱۴۷۲ ص. (متن) ۳۱+ ص. (پیشگفتار به زبان فارسی و چینی)